Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22
Scrisori nefrancate nu se primescŭ. Manuscripte nu se retrimitŭ.
Birourile de anunciuri:
Brașovŭ, piața mare Nr. 22
Inserate mai primescŭ în Viena Rudolfŭ Mosse Haasenstein & Volger (Otto Maas), Henrie Schalek, Alois Herndl M. Dukes, A. Oppelik, J. Dannenberg; în Budapesta: A. V. Goldberger Anton Mezei Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețulŭ inserțiunilorŭ: o seria garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séŭ 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANULU LIV.

„Gazeta" ese în fiă-care di
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., Pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate:
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anŭ 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séŭ 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 181. Brașovŭ, Vinerĭ, Sâmbătă 17 (29) Augustŭ. 1891.

O ciudată campania diaristică.

V.

Brașovŭ, 16 Augustŭ v.

Mare sgomotŭ se face în campania diaristică, despre care vorbimŭ, cu așa disa politică *à part* a președintelui comitetului nostru, a d-lui Vincențiu Babeșŭ.

Odată se susține, că d-lŭ V. Babeșŭ este unŭ agentŭ alŭ d-lorŭ Mocsonyi, carĭ „șĭ-au propusŭ de a modifica politica Românilorŭ de dincóce de Carpațĭ".(„Liberté Roumaine" dela 11 Iunie a. c.) Altădată este presentatŭ d. V. Babeșŭ, ca unulŭ care nu-șĭ ia tocmai poruncile dela domnii Mocsonyi, dér lucréză „în înțelegere cu dênșii" spre a „împiedeca continuarea politicei tradiționale a Românilorŭ și spre a-i băga în văgașulŭ kossuthistŭ" („Liberté Roumaine" dela 13 (25) Iulie a. c.)

Deoparte se afirmă, că dincóce de munțĭ „conducerea s'a lăsatŭ d-lui Vincențiu Babeșŭ, care voiesce sĕ facă o politică cu totulŭ alta decâtŭ întregŭ partidulŭ naționalŭ". („Gazeta Nouă" dela 28 Maiu v. a. c.) De altă parte se pretinde, că acestŭ conducĕtorŭ-dictatorŭ a devenitŭ dincóce de munțĭ „apostolulŭ antidinasticismului". (Românulŭ" dela 4 (16) Iunie a. c.)

In fine vinŭ și sateliții de dincóce ai acestorŭ combatanțĭ, carĭ se credŭ chiămațĭ a ne lua pe noi Ardelenii în scutŭ contra politicei *à part* a d-lui Babeșŭ, și dândŭ mâna cu ei, redică și dênșii lancea în contra acestei politice, denunțândŭ pe d-nii Mocsonyi-Babeșŭ de-o parte, că facŭ „o politică anti-austriacă în sensŭ maghiarŭ" ér de altă parte că observă o „atitudine amenințătóre în sensŭ centri-fugalŭ" („Tribuna" dela 11 (23) Augustŭ 1891.)

In fața acestorŭ afirmărĭ, carĭ au aerulŭ de a insinua, că politica Românilorŭ de dincóce ar fi molipsită de pretinsa politică „kossuthistă" și „rusofilă" a d-lui V. Babeșŭ, care este inspiratŭ séŭ sprijinitŭ de domnii Mocsonyi, trebue înainte de tóte sĕ ne punemŭ întrebarea, décă în mijloculŭ poporului nostru ar fi cu putință ca cineva, fiă orĭ câtŭ de distinsŭ prin inteligență séŭ avere, sĕ-șĭ impună orĭ sĕ-șĭ aducă la óre-care valóre, într'unŭ modŭ séŭ altulŭ, o politică a sa particulară, care nu s'ar uni cu politica nóstră ardelenéscă?

Nu v'ațĭ întrebatŭ, onorabililorŭ, că chiar de ar fi voitŭ d-lŭ Babeșŭ a da politicei nóstre ardelenescĭ altă direcțiune, decâtŭ aceea, ce ni-o prescrie programulŭ nostru naționalŭ, dênsulŭ ar fi trebuitŭ sĕ întîmpine unanimulŭ nostru protestŭ și, cu tóte meritele sale din trecutŭ, ar fi fostŭ spulberatŭ și ar fi astădĭ pentru noi unŭ omŭ politicesce mortŭ?

Slabĭ și pĕcătoșĭ ne mai credŭ aceia, carĭ nu se sfiescŭ a ne însinua, că amŭ puté sĕ suferimŭ sĕ se încuibe în sînulŭ nației nóstre vr'unŭ curentŭ contrarŭ nisuințelorŭ nóstre, programului nostru și aspirațiunilorŭ nóstre de sine stătătóre!

Se vede că gazetarii din cestiune n'au ideiă nicĭ măcarŭ de cele ce s'au petrecutŭ în sînulŭ nostru dela 1881 încóce, necum de evenimentele anterióre, căcĭ la din contră arŭ trebuì sĕ scie, că în realitate domnii Mocsonyi și Babeșŭ au fostŭ aceia, carĭ șĭ-au îndreptatŭ politica după programa Românilorŭ ardelenĭ, ér nu noi Ardelenii după politica personală a domnielorŭ lorŭ.

Câtŭ pentru domnii Mocsonyi, scimŭ prea bine cu toții că, după ce unulŭ dintrînșii, care ca deputatŭ s'a distinsŭ prin apărarea sinceră, curagiósă și înțeléptă a postulatelorŭ nóstre naționale și în specialŭ a causei nóstre ardelenescĭ, s'a retrasŭ pe la 1875 din viéța publică politică, d-lorŭ n'au mai luatŭ parte activă la mișcările nóstre naționale,

Nu scimŭ décă și încâtŭ domnii Mocsonyeștĭ șĭ au modificatŭ de atuncĭ încóce vederile în privința modului de procedere pentru realisarea programului nostru naționalŭ, dér scimŭ că întotdéuna s'au purtatŭ și s'au declaratŭ ca aderențĭ ai acestui programŭ.

Câtŭ pentru d-lŭ Babeșŭ, d-sa a luatŭ parte necontenitŭ la mișcările nóstre naționale. Au fostŭ momente, în care și organulŭ nostru a venitŭ în conflictŭ cu părerile d-sale, dér nu pentru că ar fi voitŭ sĕ dea altă direcțiă politicei nóstre naționale tradiționale, ci pentru că nu ne uneamŭ în privința modului de procedere séŭ a mijlócelorŭ de aplicatŭ.

D-lŭ Babeșŭ nu numai că nu a datŭ direcția politicei nóstre ardelenescĭ, dér a provocatŭ uneorĭ critica altora, pentru că neputêndŭ reeși în preconsultările adunărilorŭ nóstre cu propunerile sale, le-a lăsatŭ în urmă sĕ cadă și s'a alăturatŭ iute și de grabă la părerea maiorității, însușindu-și-o și pășindŭ în publicŭ ca apĕrătorulŭ ei.

Nu póte fi dér vorba de-o politică personală a d-lui Babeșŭ séu a d-lorŭ Mocsonyi, nu mai vêrtosŭ în ceea ce ne privesce pe noi Ardelenii și și mai puținŭ se póte dice că aicĭ la noi ar puté risca domniile lorŭ, chiar de ar voi, sĕ „facă o politică cu totulŭ alta decâtŭ întregŭ partidulŭ naționalŭ".

Atâta, în generalŭ despre atitudinea publică națională, anumițilorŭ domnĭ. Ear în ce privesce acusările, ce li-se adreséză în specialŭ în privința pretinselorŭ vederĭ personale politice, ce le-ar profesa astădĭ, nu ne credemŭ chiămațĭ și nicĭ autorisațĭ de a ne da părerea. Suntŭ d-lorŭ destulŭ de capabilĭ de a rĕspunde la aceste invinuirĭ, precum au și făcut'o în parte.

Amŭ disŭ, că cestiunile sulevate în campania diaristică de față suntŭ fórte delicate și complicate. S'avemŭ dér răbdare și sĕ căutămŭ a le deslega pe tóte dearêndulŭ cu sânge rece.

CRONICA POLITICĂ.

— 16 (28) Augustŭ.

— Din Fiume se telegrafiază, că în **afacerea Uselac** comisiunea mixtă șĭ-a isprăvitŭ lucrările și consilierulŭ ministerialŭ Jekelfalussy, împreună cu ceialalțĭ membrii din comisiune, s'au re'ntorsŭ la Budapesta. Se dice, că 14 ostașĭ, carĭ au fostŭ ascultațĭ mai în urmă, ar fi mărturisitŭ, că mai multĭ cetățenĭ distinșĭ din Fiume i-au ațîțatŭ pe ei la demonstrațiuni anti-maghiare și că pentru acésta au fostŭ și plătițĭ. Comisiunea mixtă numai decâtŭ a citatŭ înaintea sa pe numiții cetățeni și i-au luatŭ la întrebare. Resultatulŭ de-altmintrelea ilŭ vom cunósce mai târdiu.

— Impĕratulŭ germanŭ **Vilhelm** a sositŭ la **Merseburg** pentru a lua parte la paradele militare de acolo. La banchetulŭ datŭ cu ocasiunea acésta, prințulŭ Stollberg salută pe monarchŭ printr'unŭ toastŭ, în care-lŭ asigură despre sincera aderință și fidelitate a provinciei saxone. Impĕratulŭ, rĕspundêndŭ, dise între altele: *„Cu toții sperămŭ sĕ avemŭ pace; décă însĕ ar isbucni rĕsboiulŭ vina pentru acésta n'am purta-o noi.* In acéstă speranță ridicŭ paharulŭ meu pentru prosperitatea provinciei, ca sĕ se sporéscă, sĕ se desvólte și sĕ înfloréscă".

— Diarulŭ „Narodni List" publică următórea scire din Belgrad: O impresiune adêncă provócă aicĭ scirea venită din Constantinopole despre unŭ proiectŭ, care se atribue **diplomației rusescĭ.** Se susține, că Rusia, convinsă de imposibilitatea de a mai căpăta de la Turcia restulŭ **contribuțiunei militare,** a făcutŭ următórea combinațiune: In locŭ

FOILETONUL „GAZ. TRANS."

O privire scurtă

asupra Crestomatielorŭ române.

Cea dintêiu crestomatiă română, întitulată *„Analecte literare"*, a fostŭ publicată în 1858, la Blașiu, de neuitatulŭ filologŭ Cipariu, întemeiĕtorulŭ studiului istoricŭ alŭ limbei române.

Elŭ, celŭ dintêiu, a arĕtatŭ importanța textelorŭ vechĭ pentru studiulŭ istoricŭ alŭ limbei în *„Principiele de limbă și scriptură"*, publicate pentru primadată în diarulŭ *„Organulŭ luminărei"* la Blașiu 1847—1848, ér pentru a doua óră în ediția separată din 1886.

In crestomatia sa, Cipariu a publicatŭ estracte numai din cărțile tipărite până la 1700, lăsândŭ la o parte manuscriptele.

După Cipariu, Aronŭ Pumnulŭ ne-a datŭ mai multe estracte din autorii vechĭ și noi în *„Lepturariulŭ românescŭ"*, Viena 1862—65, 6 vol. Insĕ la compunerea acestei cărțĭ de cetire, autorulŭ a avutŭ în vedere mai multŭ scopulŭ literarŭ (istoria literaturei), decâtŭ celŭ filologicŭ (istoria limbei.)

După Pumnulŭ, renumitulŭ filologŭ Hașdĕu, în *„Cuvinte din bĕtrânĭ"* vol. I, Bucurescĭ 1878, ne dă limba română vorbită între 1550 și 1600, publicândŭ mai multe Zapise, testamente și alte acte din acelŭ timpŭ.

In vol. II *„Cărțile poporane ale Românilorŭ din seclulŭ alŭ XVI-lea"*, Bucurescĭ și Lipsca 1880, autorulŭ publicândŭ pe lângă altele și scrierile lui Popa Grigore dela Măhacĭu, ne arată, pentru a doua óră după repausatulŭ Iónŭ Maiorescu, esistența unui dialectŭ, care schimba pe *n* în *r* între douĕ vocale, și din care se mai păstréză urme chiar astădĭ la renumiții Moțĭ din Munții-Apusenĭ.

După d-nulŭ Hașdĕu, multŭ regretatulŭ filologŭ Al. Lambriorŭ în crestomatia sa, întitulată: *„Carte de cetire"*, Iașĭ 1882, ne dă bucățĭ scrise cu litere chirilice, începêndŭ din véculŭ al XVI-lea până în întêia jumĕtate a seclului alŭ XIX-lea. Avêndŭ brăsdatŭ terenulŭ, a pututŭ sĕ ne dea o crestomatiă relativŭ complectă, folosindu-se de textele adunate de Cipariu, Hașdĕu, de cronicele Moldovei, publicate între 1845 și 1852 de nemuritorulŭ istoricŭ și marele patriotŭ Mihailŭ Cogălniceanu.

Importantă este introducerea acestei crestomatii, unde autorulŭ ne dă mai multe observatiunĭ, cu totulŭ nouĕ și juste, ce le-a făcutŭ asupra foneticei, morfologiei și sintaxei limbei române.*)

După regretatulŭ Lambriorŭ d-lŭ I. Nădejde ne dă mai multe texte în *„Istoria limbei și literaturei române"*, Iașĭ 1886. Autorulŭ s'a mai folositŭ pe lângă crestomatiile autorilorŭ amintițĭ și de volumulŭ I. din manuscriptulŭ importantei crestomatii a d-lui Gasterŭ, publicândŭ astfelŭ unele texte, carĭ până acum erau necunoscute.

Câtŭ privesce *„Fragmentele din autorii românĭ vechĭ"*, de Stoicescu și *„Antologia română"* de Pompiliu, este de însemnatŭ, că autorii au avutŭ în vedere numai scopulŭ curatŭ literarŭ, ér nicĭdecum celŭ filologicŭ; de asemenea și d-nii Manliu și Șăineanu, carĭ au datŭ în crestomatiile d-lorŭ lorŭ modele de literatura seclului alŭ XIX-lea, atâtŭ în prosă, câtŭ și în poesiă.

Cea mai recentă crestomatiă, și care face epocă în publicațiunile de acestŭ genŭ în limba română, este de sigurŭ voluminósa și important crestomatiă a d-lui Gaster, ce a apărutŭ de curêndŭ la Lipsca, în editura lui Brochaus, sub titlulŭ: *„Crestomatiă română"*, texte tipărite și manscripte (secl. XVI—XIX) dialectale și populare, cu o întroducere, gramatică și unŭ glosarŭ româno-francesŭ.

Acéstă crestomatiă constă din douĕ volume 8⁰. Textele din vol. I ocupă 384 paginĭ, ér întroducerea (româno-francesă) cu gramatica 156 paginĭ. Textele publicate în vol. II împreună cu glosarulŭ ocupă 562 paginĭ.

Avêndŭ în vedere atâtŭ limba, din care au fostŭ traduse cele mai multe cărțĭ tipărite și manuscripte, câtŭ și marea influință ce au avut'o literaturile străine asupra scriitorilorŭ românĭ, autorulŭ publică în vol. I. texte și manuscripte din epoca slavonă, dela 1550—1710; ér în alŭ doilea volumŭ texte și manuscripte

*) Acéstă carte s'a tipăritŭ a doua óră în 1890, de librarulŭ Cuperman din Iașĭ, mai adăugêndŭ unele notițe, ce le apucase autorulŭ a le face, pe când era în viéță.

de datoria de $2^1/_2$ milióne ruble, se dea Sultanulŭ Rusiei o parte din *teritoriulŭ dela Novi-Basar*. Se dice, că Sultanulŭ e aplecatŭ se acceptese propunerea acésta, pentrucă elŭ vede, că Turcia nu póte scăpa în altŭ chipŭ de datoria acésta. Décă Sultanulŭ se va învoi atuncĭ Ţarulŭ va împărţi egalŭ partea aceea din Novibasar între Montenegro şi Sêrbia, pentru ca sĕ facă aceste state *nemijlocitŭ vecine una cu alta*.

— In cercurile politice din Turin se asigură, că ministrulŭ preşedinte di **Rudini**, în timpulŭ petrecerei sale de aicĭ a avutŭ o importanţă convorbire cu ambasadorulŭ italianŭ din Paris, contele *Menabrea*, despre călĕtoria regelui Umbertŭ la Anglia. Deorece esistă posibilitatea unei invitări din partea preşedintelui Carnot către regele, atuncĭ acestŭ din urmă va visita şi Francia, şi în casulŭ acesta portulŭ *Toulon*, va fi designatŭ ca locŭ de întâlnire, unde totdeodată se va ţinĕ şi o *revistă a flotei*. Contele Menabrea, care e favorabilŭ unei împăcări italiano-francese, apróbă planulŭ acesta, a cărui împlinire se cam trage la îndoială.

— Escadra francesă va părăsi mâne portulŭ **Portsmouth**, pentru ca se debarce la Cherbourg. Banchetulŭ festivŭ, ce l'a datŭ oraşulŭ Portsmouth în Sâmbăta trecută admiraluluĭ Gervais şi oficerilorŭ escadrei sale, a decursŭ în modŭ splendidŭ. Mai multŭ cu 500 de óspeţĭ se aflau la mesele festive. In sunetulŭ marseillaizei, cântată de musica artileriei de marina, întrară în sală conduşi de primarulŭ Sir Villiam Pink, admiralulŭ Gervais şi căpitanii sei, după ei întrară ducele de Connaught în uniformă de generalŭ şi ambasadorulŭ francesŭ, admiralulŭ portului lordulŭ Clanvilliam şi mai mulţĭ admiralĭ şi generalĭ, precum şi personalulŭ ambasadei francese. Ospeţii francesi au fostŭ primiţĭ cu mare însufleţire. La masa principală şedea admiralulŭ Gervais, între ducele Connaught şi primarulŭ, lângă acestŭ din urmă ambasadorulŭ Waddington. Primulŭ toastŭ fu ţinutŭ pentru regina, alŭ doilea pentru preşedintele Carnot, care a fostŭ viu aclamatŭ. Patru soliştĭ cântară marsaillaiza. Apoi beŭ primarulŭ, în sĕnătatea óspeţilorŭ francesi. „Vĕ bineventămŭ" dise elŭ între altele „ca pe cei mai deapróре vecinĭ ai nostrii, recunóscemŭ vitejia şi spiritulŭ D-Vóstră întreprindetorŭ". Aplause frenetice urmară acestei vorbirĭ a primarului. Apoi vorbi în limba francesă admiralulŭ Gervais, salutatu fiindŭ de cei presenţĭ.

— Prin cercurile diplomatice din Petersburgŭ se povestesce, că **împĕrătésa Rusiei** este cu desĕvêrşire pentru o *apropiare de Francia*; ea a fostŭ aceea, care cu deosebire a înduplecatŭ pe Ţarulŭ la o apropiare de Francia. Afară de aceea şi ambasadorulŭ rusescŭ din Parisŭ, br. Mohrenheim, a jucatŭ unŭ mare rolŭ. Se dice, că împărătésa Rusiei, care e principesă danesă, a mijlocitŭ pe lângă guvernulŭ francesŭ, ca în casulŭ unui rĕsboi norocosŭ cu Germania, prin ajutorulŭ Rusiei, sĕ-i redea Danemarcei provincia Schleswig.

„National Zeitung" din Berlinŭ încă afirmă, că în timpulŭ de faţă Ţarina jócă o acţiune politică, prin care se dice, că ţintesce la *isbucnirea unui rĕsboiu*. In Basarabia se teme poporaţiunea de concentrarea unui numĕrŭ extraordinarŭ de trupe rusescĭ. In préjma graniţelorŭ austro-ungare se dice, că întregŭ hotarulŭ este plinŭ de miliţiă rusésca.

— Se scrie din Parisŭ diarului Times, că amiralulŭ Gervais ar aduce din Rusia unŭ **actŭ încheiatŭ între Franţa şi Rusia** în privinţa afacerilorŭ din China. După acestŭ actŭ, în cazŭ de revoltă din partea Chinezilorŭ contra Europenilorŭ, Franţa şi Rusia şi-ar împărţi depositele de cărbunĭ şi ar ocupa graniţa de Est. Cele două puterĭ nu'şĭ vorŭ face opoziţie în modŭ reciprocŭ pentru propaganda lorŭ religiósă. Acéstă învoélă este limitată la afacerile din China, dér ar servi de baza unei înţelegerĭ generale fără de a da celorlalte puterĭ motive de observaţiunĭ. Corespondentulŭ luĭ Times adaogă că acéstă ştire fantastică a fostŭ comunicată într'o limbă, pe care elŭ nu o pricepe prea bine.

— Diarulŭ rusescŭ „Moskovkija Viedomosti" publică o scrisóre a admiralului **Gervais** către comandantulŭ militarŭ din Mosova, generalulŭ *Costanda*. Epistola e datată din Portsmouth şi conţine următórele: „Adêncŭ mişcatŭ prin primirea entusiastă a oficerilorŭ din Moscva, în numele escadrei cuirasate de nordŭ, îmĭ esprimŭ sincera mea mulţămită şi totdeodată adaugŭ şi dorinţa, că armata rusésca şi demnii ei representanţĭ sĕ se acopere cu o gloriă neperitóre." Adlatulŭ generalului Costanda, generalulŭ Malachov, a dispusŭ, că espistola acésta sĕ se cetéscă înaintea trupelorŭ din cerculŭ militarŭ alŭ Moscvei. Primarulŭ din Moscva primi şi elŭ o epistolă dela admiralulŭ Gervais, în care îi mulţămesce în modŭ cordialŭ pentru primirea din *Moscva*.

— Incă în sĕptĕmânile trecute se vorbea despre o plănuită călĕtoriă a **Ţarului şi a Ţarinei la Parisŭ**. Acum primesce diarulŭ „Gaulois" o telegramă, în carea se dice că Ţarulŭ şi soţia sa îndată după petrecerea dela Copenhaga vorŭ pleca la Paris, însoţiţĭ de marele duce moştenitorŭ. Călĕtoria se va face pe unŭ yaht imperialŭ, escortatŭ de o escadră rusésca. Ţarulŭ şi cu familia sa vorŭ debarca la Cherbourg, unde vorŭ fi primiţĭ de preşedintele Carnot şi apoi cu acesta dimpreună vorŭ pleca la Parisŭ.

SCIRILE DILEI.

— 16 (28) Augustŭ.

Tratamentŭ în contra tuberculosei. Cetimŭ în „Adevĕrulŭ": D. N. Bărdescu, internŭ alŭ spitalulului „Filantropia," a începutŭ sĕ experimenteze la serviciulŭ d-lui dr. Leonte, noulŭ tratamentŭ alŭ d-rului Lannelongue în contra tuberculosei. Acéstă metodă constă în injecţiunĭ intersti̦iale de clorurŭ de zincŭ împrejurulŭ focarului tuberculosŭ. Metoda a fost de curêndŭ comunicată Academiei de medicină din Parisŭ şi a atrasŭ atenţiunea întregului corpŭ sciențificŭ. Aceste inoculărĭ s'au făcutŭ asupra a doi bărbaţĭ, unŭ omŭ în vêrstă de 45 de anĭ şi unŭ băiatŭ de 16 anĭ. Tratamentulŭ acestorŭ doi bolnavĭ a fostŭ începutŭ de acum zece dile, şi se urméză regulatŭ într'unŭ modŭ sistematicŭ.

***

Pregătiri militare în Bulgaria. Cetimŭ în „Timpulŭ": Ni-se comunică, că de când s'a întorsŭ principele Ferdinand în Bulgaria, se observă o mare mişcare printre trupe şi esercitiile au începutŭ pe o scară întinsă. D. Stambulov, primulŭ ministru alŭ Bulgariei, care venise la Rusciucŭ pentru întimpinarea principelui, s'a dusŭ la Têrnova, pentru a da ordine speciale comandantuluĭ garnizónei. Se dice că aceste mişcărĭ suntŭ făcute, în vederea uneĭ apropiate declarărĭ de independenţă a Bulgariei.

***

Studenţii din Athena au anunţatŭ pe studenţii universitarĭ românĭ, că vorŭ trimite din partea lorŭ o delegaţiă la congresulŭ ce se va ţine la Giurgiu în Septemvre a. c.

***

La congresulŭ universitarŭ din Giurgiu, după cum anunţă diarele din România, vorŭ trimite şi studenţii ruşĭ din Odessa o delegaţiune.

***

Sciri militare. Regimentulŭ de husarĭ Nr. 1 din Biserica albă a sositŭ în dilele acestea în Braşovŭ, unde va sta de aici înainte în garnisónă atâtŭ aicĭ câtŭ şi în satele din jurŭ. Regimentulŭ de husarĭ Nr. 2, după cum amŭ anunţatŭ, va sta în garnisóna la Sibiiu. — Batalionulŭ de honvedĭ de aicĭ a plecatŭ erĭ diminéţa la manevrele dela Bistriţa.

***

Congresŭ bisericescŭ în Bucovina. In urma resoluţiunei Majestăţii Sale in 19 Iulie a. c., congresulŭ provisorŭ alŭ archidiecesei ort. or. din Bucovina e convocatŭ pe diua de 30 Septemvre n. c, Congresulŭ se compune din 48 de membri, adecă din 24 de representanţĭ preoţescĭ şi din 24 representanţĭ lumescĭ. Congresulŭ va fi presidatŭ de I. P. S. Sa Metropolitulŭ Silvestru Morariu, ér ca comisarŭ împĕrătescŭ va fi preşedintele ţĕrii, contele Anton Pace.

***

Congresŭ literarŭ. In urma unei definitive înţelegerĭ între societatea autorilorŭ italienĭ şi asociaţiunea literară şi artistică din Francia, congresulŭ literarŭ internaţionalŭ din anulŭ 1891 se va ţinĕ în Milanŭ.

***

Sêrbii şi Kişdedovurile. Din Becichereculŭ-mare se scrie, că Sêrbii de acolo şi în deosebĭ reuniunea femeilorŭ sêrbe desvóltă o activitate mare, că sĕ înfiinţeze în numitulŭ oraşŭ unŭ kişdedovo sêrbescŭ. In acestŭ scopŭ reuniunea a înaintatŭ o petiţiă către representanţa orăşenéscă pentru unŭ ajutorŭ anualŭ. Comitetulŭ permanentŭ a aflatŭ de bine sĕ acórde cererea şi a propusŭ în adunarea generală a representanţei orăşenescĭ sĕ-i se ofere reuniunei unŭ ajutorŭ anualŭ de 300 fl., propunere, care a întimpinatŭ multe huiduirĭ din partea patrioţilorŭ maghiarĭ din adunare, dér care punêndu-se la votŭ, a învinsŭ, căcĭ majoritatea representanţeĭ comunale a primitŭ propunerea comitetului. Astfelŭ asilulŭ reuniunei femeilorŭ sêrbe va fi subvenţionatŭ anualŭ cu câte 300 fl. din partea oraşului spre marea nenorocire a „societăţii de maghiarisare, care rîvnea sĕ cuprindă şi pe copiĭ sêrbĭ în asilulŭ ei sêrbofagŭ.

***

† **Dionisios V** patriarchulŭ ecumenicŭ din Constantinopolŭ a muritŭ în 25 Aug. n. la 3 óre diminéţa. Inmormêntarea i va fi astădĭ. „Pol. Corr." scrie din incidentŭ, că patriarchulŭ totdéuna a fostŭ favoritulŭ porţei şi din contră în cercurile politice rusescĭ era consideratŭ mult-puţinŭ ca inimicŭ alŭ Ruşilorŭ.

***

Pentru studenţiĭ maramureşenĭ. Studenţii gimnasiştĭ şi iurişti românĭ gr. c. din Maramureşŭ, carĭ dorescŭ a dobêndi stipendii din fundaţiunea „Köszeghiană", suntŭ avisaţĭ sĕ-şĭ trimită petiţiunile lorŭ provĕdute cu atestatele de lipsă până'n 31 Septemvre n. c. la adresa d-lui Titu Brudu, vicarŭ alŭ Maramureşului.

***

Manifestaţiunĭ în Bulgaria. Poliţia din Sofia a găsitŭ în grădina casei Saravov mai multe lădĭ cu dinamit şi 260 revolvere. Mai multe persóne au fostŭ arestate. Totŭ asemenea şi în portulŭ Burgas s'au găsitŭ 32 de lădĭ pline cu arme şi trei lădĭ cu proclamaţiunĭ, carĭ au fostŭ confiscate.

***

Exportulŭ grânelorŭ rusescĭ. O ordonanţă a ministrului de finance rusŭ dispune, ca grâulŭ destinatŭ esportului sĕ

---

din epoca grecéscă, dela 1710—1830, când începe epoca modernă romanică. In loculŭ estractelorŭ din literatura scrisă a epocei romanice, autorulŭ ne dă estracte din literatura populară, care precum se esprimă d-sa fiindŭ oglinda neştirbită a graiului viu, neinfluinţatŭ şi neschimbată, numai singură ne póte pune în stare a urmări desvoltarea adevĕrată a limbei românescĭ. Pe lângă acestea autorulŭ a mai adăugatŭ texte şi din dialectulŭ macedonianŭ şi istrianŭ.

Autorulŭ ne dă estracte din o sută de manuscripte, carĭ acum s'au publicatŭ pentru prima dată; ér dintre estractele cărţilorŭ tipărite, alŭ căroră numĕrŭ trece peste o sută, celŭ puţinŭ 50 n'au mai fostŭ publicate pănă acuma. Autorulŭ a publicatŭ estractele sale, pe câtŭ s'a pututŭ, mai multŭ de pe originalele manuscripte şi tipărite, reproducêndŭ astfelŭ accentele şi semnele diaristice ale fiă-cărui textŭ, condiţiunĭ carĭ lipsescŭ celorlalte crestomatii publicate pănă astădĭ. D-nulŭ Gasterŭ a căutatŭ, ca din cărţile, de carĭ s'a folositŭ Cipariu la compunerea Analectelorŭ, sĕ dea alte estracte, ce nu se află în Cipariu; numai din vre-o cincĭ cărţĭ — neputêndu-le avé — a fostŭ nevoitŭ sĕ reproducă bucăţile din Cipariu.

Scopulŭ autorului la compunerea acestei crestomatii a fostŭ atâtŭ filologicŭ (istoria limbei), câtŭ şi istorico-literarŭ (istoria literaturei); de aceea l'a avutŭ în vedere nu numai în alegerea materiei, ci şi în reproducerea şi aranjarea textelorŭ.

Textele, afară de cele dialectale, suntŭ arangiate într'unŭ şirŭ cronologicŭ.

Pentru a puté urmări mersulŭ treptatŭ alŭ limbei şi literaturei romane, autorulŭ s'a folositŭ de metodulŭ comparativŭ.

Aşa sĕ luămŭ unŭ esemplu: din *Psaltirea* lui *Coresi*, cea mai vechiă, d-nulŭ Gaster a publicatŭ dece psalmĭ, carĭ în decursulŭ crestomatiei au fostŭ reproduşĭ din mai multe Psaltirĭ şi din alte cărţĭ bisericescĭ, arĕtândŭ paralelele la capĕtulŭ fiă-cărui psalmŭ.

Totŭ acestŭ metodŭ l'a aplicatŭ şi la celelalte cărţĭ din literatura bisericéscă de asemenea la letopiseţe, hronografĭ şi la alte texte din literatura populară scrisă şi nescrisă.

Călăuzitŭ de metodulŭ comparativŭ, autorulŭ ne arată, că manuscriptulŭ Psaltirei din seculŭ alŭ XVI-lea şi celŭ din 1710 a lui Iónŭ din Vasluiu nu suntŭ decâtŭ copii de pe Psaltirea lui Coresi, făcute ambele în nordulŭ Transilvaniei séu póte în Bucovina, şi că copia din seclulŭ alŭ XVI-lea este schimbată mai multŭ în fonetica (rotacismŭ), ér cea din secolulŭ alŭ XVIII mai multŭ în partea lexică; cuvinte şi forme mai moderne ţinêndŭ loculŭ celorŭ vechĭ. Spre ilustrarea acestui casŭ, d-nulŭ Gasterŭ ne dă unŭ esemplu din Psalmulŭ 31 versŭ 4, care în Coresi este: *turnai-mă spre straste*, în manuscriptulŭ veacului alŭ XVI-lea: *întorşu-mă spre straste*, ér în ms. lui Iónŭ din Vasluiu: *întorşu-mă spre chinurĭ*.

In urma esamenărei acestorŭ texturĭ, d-lŭ Gasterŭ dice: că Iónŭ din Vasluiu, a copiatŭ Psaltirea de pe manuscriptulŭ veacului alŭ XVI, findcă îi sĕmănă atâtŭ după esteriorŭ, avêndŭ acelaşĭ formatŭ micŭ, câtŭ şi după interiorŭ.

Mai departe, comparândŭ limba din manuscriptulŭ *Tetraevangheliului* dela British-Museum din 1574 cu limba *Tetraevangheliului* lui Coresi, autorulŭ arată, că manuscriptulŭ a fostŭ copiatŭ de pe tipăritură ér nu viceversa, după cum s'a susţinutŭ pănă acum. De asemenea dice, că *Tetraevangheliulŭ* manuscriptŭ din 1650—75 nu este decâtŭ o copiă muntenéscă (potrivită după graiulŭ din Muntenia) făcută după noulŭ testamentŭ din Belgradŭ din 1648.

D-lŭ Gaster, comparândŭ limba *Codicelui Voroneţianŭ* cu *Praxiulŭ* lui Coresi, este de părere, că Codicele dela Voroneţŭ, nu este decâtŭ o copiă schimbată — în ce privesce fonetica (rotacism) — de pe praxiulŭ lui Coresi din 1569—75. Despre *Predica* lui popa Grigore dela Măhaciu dice, că este o copiă din Căzaniele lui Coresi; de asemenea ne arată identitatea *Catechismului* lui Popa Grigore cu rugăciunile dela finea Căzaniei a II a din 1581 a lui Coresi.

Totŭ astfelŭ ne arată autorulŭ legătura ce esistă şi între celelalte texte tipărite şi manuscripte, dovedindŭ, că

nu conţină mai multŭ decâtŭ 8 la sută sĕcara, 3 la sută amestecătură de alte grâurĭ şi 1 la sută de tărâţe Celelalte amestecăturĭ nu vorŭ fi admise esportului după 22 Augustŭ st. v. la mieḑulŭ nopţii.

***

Colera în Asia. Ḑiarele din străinătate aducŭ scirea, că colera se lăţesce în modŭ îngrozitorŭ în Arabia şi Siria. Numĕrulŭ morţilorŭ trece peste o miă. Autorităţile de acolo înse, pentru ca poporaţiunea se nu se sperie, ascund numĕrulŭ esactŭ alŭ casurilorŭ de mórte.

Pregătirĭ pentru primirea Maiestăţii Sale în Bistriţă.

Maiestatea Sa monarchulŭ nostru va sosi la Bistriţa în 12 Septemvre s. n. pe la 12 óre din ḑi. Pentru primirea Maiestăţii Sale se facŭ marĭ pregătirĭ, se ridică porţĭ de triumfŭ, se împodobescŭ edificiile publice, se diregŭ stradele şi căile; pentru susţinerea ordinei s'a alesŭ o comisiune constătătóre din 126 de tinerĭ împărţiţĭ în şése grupurĭ; se proiecteză unŭ imposantŭ conductŭ de torţe, cu unŭ cuvêntŭ, se face totŭ posibilulŭ pentru a întêmpina pe Maiestatea Sa într'unŭ modŭ sĕrbătorescŭ.

După cum vedemŭ însĕ din raportele foilorŭ unguresci, s'au luatŭ şi cu astă ocasiune tóte precauţiunile, ca primirei Maiestăţii Sale sĕ i-se dea unŭ coloritŭ câtŭ se póte mai unguresců şi împrejurarea acésta a şi datŭ nascere unui conflictŭ între Saşii şi Maghiarii din Bistriţă. Cetăţenii Saşĭ adecă, după cum i-se raporteză lui „Kolozsvar“, arŭ fi doritŭ, ca lângă stindardele tricolore unguresci sĕ arboreze şi stindarde naţionale săsescĭ, carĭ suntŭ totŭ-odată şi stindardele oraşului. Fişpanulŭ însĕ nu s'a învoitŭ la acésta şi a ḑisŭ, că va fi de ajunsŭ, décă se vorŭ arbora stindarde naţionale săsescĭ numai pe edificiile publice ale oraşului, ér pe tóte celelalte locuinţe private sĕ se arboreze esclusivŭ numai stindarde naţionale unguresci. De aci a provenitŭ conflictulŭ, şi se ḑice, că între fruntaşii saşĭ esistă temere, cumcă „bucuria, de care suntŭ pĕtrunse tóte păturile oraşului, póte sĕ fiă turburată“ şi „încrederea“ Saşilorŭ bistriţenĭ în noulŭ fişpanŭ Paulŭ Bethlen a începutŭ sĕ fiă mai multŭ séu mai puţinŭ sdruncinată. De aceea raportorulŭ din Bistriţă alŭ lui „Kolozsvar“ află cu cale a mustra pe cetăţenii saşĭ, admoniându i, sĕ-şĭ aducă aminte de promisiunile, ce le-a făcutŭ noulŭ fişpanŭ cu ocasiunea instalărei sale, că va respecta limbile naţionalităţilorŭ, că va purta în mai multe limbĭ protocólele adunărilorŭ etc. şi sĕ nu mai suspiţioneze pe noulŭ fişpanŭ, că dóră elŭ „s'ar lăsa bucurosŭ sĕ fiă influinţatŭ din partea unei clice“. Va sĕ ḑică Saşii sĕ-şĭ aducă aminte de vorbele frumóse şi de promisiunile, ce li-s'au făcutŭ, şi sĕ nu mai bage în sémă şi faptele, căcĭ dóră din gura unui fişpanŭ destulŭ sunt pentru ei şi numai vorbele. Ce logică minunată!

De-altmintrelea primarulŭ orăşenescŭ din Bistriţă, Martin Pellion, a sciutŭ sĕ-şĭ câştige pe deplinŭ simpatia corespondentului ungurŭ printr'unŭ apelŭ adresatŭ către concetăţenii sei, în care provocându-i pe acestia, sĕ se pregătéscă şi sĕ-şĭ decoreze casele, numitulŭ primarŭ ḑise între altele: „Stindardulŭ ţerei nóstre sĕ fâlfăe de prin ferestri şi de pe coperişele caselorŭ nóstre decorate. Ca membri uniţĭ şi nedespărţibilĭ ai naţiunei maghiare, sĕ dovedimŭ, că noi cinstimŭ însemnulŭ acesta şi sub elŭ necondiţionatŭ vomŭ îndura tóte pentru rege şi pentru patriă!“

Câtŭ pentru Românĭ, se vede tréba, că ei nu suntŭ luaţĭ nicĭ într'o combinaţiune seriósă. De-altmintrelea vomŭ mai avé ocasiune sĕ revenimŭ asupra acestui obiectŭ.

Armata francesă.

Nu de multŭ a apărutŭ „Anuarulŭ armatei francese pentru an. 1891“, din care estragemŭ următórele date mai remarcabile:

Numĕrulŭ totalŭ alŭ oficerilorŭ, alŭ medicilorŭ militarĭ şi alŭ funcţionarilorŭ din armata francesă este de 75,000; va sĕ ḑică numĕrulŭ oficerilorŭ francesĭ este mai mare, decâtŭ alŭ oficerilorŭ germanĭ. Numĕrulŭ oficerilorŭ în reservă asemenea se sporesce continuu, mai alesŭ la artileriă, în a căreia reservă se află 28 de colonelĭ, 4 locotenenţĭ-colonelĭ, 42 maiorĭ, 95 căpitanĭ şi 2150 locotenenţĭ şi sublocotenenţĭ. Se vinŭ adecă pentru fiă-care regimentŭ 55 de oficerĭ în reservă, în timpŭ ce în Germania se vinŭ la unŭ regimentŭ numaĭ 28 de oficerĭ în reservă.

Asemenea se sporesce mereu şi numĕrulŭ oficerilorŭ din armata teritorială. In armata acésta se află cuprinse şi 22 de companii de funcţionarĭ de vamă, 49 companii, 39 plutóne şi 3 batalióne de forestierĭ, ceea ce dovedesce de ajunsŭ, ce rădăcinĭ afunde a prinsŭ în Francia principiulŭ înarmărei generale.

La graniţele de către rĕsăritŭ încă s'au înmulţitŭ trupele aşa de tare, încâtŭ alŭ şésele corpŭ de armată, dela Chalons, va trebui câtŭ mai curêndŭ sĕ fiă despărţiţĭ în două părţĭ.

Pentru anulŭ 1892 s'a stabilitŭ numĕrulŭ armatei pe timpŭ de pace cu 570,603 ómenĭ şi 138,000 cai; la acestŭ locŭ crescerea faţă cu anulŭ de mai nainte este de 328 oficerĭ, 7418 ostaşĭ de rêndŭ şi 1018 cai. Cheltuelile suntŭ socotite 670.520,697 de francĭ; adecă în bugetulŭ cheltuelilorŭ permanente ale armatei s'a adausŭ faţă cu anulŭ 1891 unŭ plusŭ de 17 milióne de francĭ.

Pentru casurĭ de mobilisare se conchide, că s'au luatŭ mĕsurile de lipsă pentru a se puté înfiinţa încă câte-va regimente nouĕ.

Corespondenţa „Gaz. Trans“

Din comitatulŭ Ţĕrnavei micĭ, 22 Augustŭ 1891.

Stimate d-le Redactorŭ! De astă dată nu mĕ voiu ocupa de cestiunĭ, carĭ privescŭ întregŭ comitatulŭ, pentru că şi aşa sîta nou numitului comite supremŭ este încă prea nouă, ci mĕ voiu restrînge numai asupra unei comune din acest comitatŭ, şi acésta este: *Sâncelulŭ*, o comună de peste 300 familii, care cu escepţiunea notariului cercualŭ Albertŭ Elek, care e ungurŭ, şi 4 ovrei, e pură românéscă.

In acéstă comună tóte se întêmplă după placulŭ notarului, care prin manierele-i dure şi purtarea sa aspră şi neumană cum şi prin faptulŭ, că orĭ ce nelegiuire ar comite, din partea autorităţilorŭ competente 'i se trece cu vederea, a devenitŭ o adevĕrată nenorocire pentru aceasta comună; ceea ce este cu atâtŭ mai bătĕtorŭ în ochii publicului, cu câtŭ acestŭ omŭ — pentru ca sĕ se asigure în contra orĭ cărei eventualităţĭ — încă demultŭ *tótă averea şĭ-a trascris'o pe numele soţiei*, aşa că nu are nicĭ o garanţă faţă de oficiulŭ seu, ca notarŭ la 5 comune, dintre carĭ într'una e şi *colectorŭ de dare.*

Se va mira lumea şi se va întreba: cum se póte una ca acésta, când primarulŭ şi membrii representanţei comunale suntŭ Românĭ?! Se va ḑice mai departe: unde este parochulŭ, respective protopopulŭ, unde învĕţătorulŭ, şi unde marele proprietarŭ Nicolae Rusanu?!

Aşa este, dér primarulŭ *Diomidŭ Truţa*, copleşitŭ de celŭ mai crasŭ materialismŭ, temêndu-se ca nu cumva se cadă în disgraţia celorŭ, carĭ lau pusŭ, şi se pice din postulŭ seu, care îĭ aduce venitŭ frumosŭ, este instrumentulŭ servilŭ alŭ notarului şi nicĭ habarŭ nare de afacerile comunei, ci se ţine orbesce de porunca, ce o capĕtă dela notarulŭ, fiă acésta în interesulŭ comunei séu în defavorulŭ ei, fie legală, orĭ nelegală, ér' representanţa comunală, care afară de cei 3 domnĭ mai susŭ numiţĭ, şi afară de representanţii dominiului metropolitanŭ, ai fondului basilitanŭ şi ai bunului seminarialŭ — cu locuinţa în Blaşiu, — se compune din locuitorĭ ai comunei necărturarĭ, este astfelŭ conchemată la şedinţe, în câtŭ la acele, numai ceştĭ din urmă potŭ lua parte. Şi anume, primarulŭ comunalŭ, la porunca notarului, conchiamă adunările representaţei séu într'unŭ timpŭ, când scie, că membrii cărturarĭ suntŭ absenţĭ din comună, séu în duminecĭ séu sĕrbătorĭ, chiar pe timpulŭ serviciului divinŭ, ca astfelŭ se nu pótă participa nicĭ preotulŭ, nicĭ învĕţătorulŭ, ér representanţii fondurilorŭ amintite din Blaşiu nu suntŭ conchemaţĭ nicĭ odată.

In modulŭ acesta, participândŭ la şedinţele representanţei numai membrii necărturarĭ lesne de sedusŭ, notarulŭ póte lua hotărîrea, care-i convine, şi póte face ce voesce. Numai aşa se şi póte esplica, cum de notarulŭ, în contra legei de naţionalitate şi în contra statului comunalŭ, spre cea mai mare ruşine a comunei, protocólele şedinţelorŭ de unŭ anŭ doi încóce, le pórtă în limba maghiară.

Faptulŭ, că protocólele se pórtă în limba maghiară fiindcă membrii cărturarĭ ai representanţei n'au participatŭ la şedinţe, ér cei necărturarĭ n'au şciutŭ în ce limbă se pórtă acele pretocóle, l'a sciutŭ şi cunoscutŭ numai primarulŭ, care deşi scie scrie şi ceti, deşi ţine în căsĕtoriă fată de preotŭ, şi încă chiar pe sora d-lui preotŭ Artimonŭ Blăşianu din Obregia, bine cunoscutŭ publicului pentru ţinuta sa bravă românéscă, cu călcarea şi nesocotirea statutului comunalŭ, în care apriatŭ se ḑice, că limba representanţei e cea română, a subscrisŭ acele protocóle fără a-şĭ face nicĭ cea mai mică observaţiune.

Astfelŭ de omŭ e primarulŭ comunei Sâncelŭ, care în servilismulŭ şi decădinţa ambiţiei sale naţionale merge aşa de departe, încâtŭ, la porunca notarului, îşĭ iscălesce numele pe scrisorĭ unguresci, chiar şi când acele suntŭ îndreptate către membrii representanţei şi către locuitorii comunei, cu tóte că dênsulŭ nu înţelege de locŭ limba maghiară. Acésta, precum sunt informatŭ din isvorŭ sigurŭ, a făcut'o şi acum de curundŭ, când, la o scrisóre a unorŭ membri din representanţă, a subsemnatŭ unŭ ruspunsŭ unguresců. Nu sciu ce vorŭ face acei membri cu acelŭ rĕspunsŭ, dér ar trebui, ca sĕ-lŭ respingă cu indignaţiune, şi în şedinţa representanţei sĕ-i dea unŭ votŭ de neîncredere şi sĕ-lŭ tragă la rĕspundere.

Cu astfelŭ de fiinţe degenerate e de lipsă sĕ purcédă omulŭ câtŭ se póte de energicŭ pentru-că altcum lăsaţĭ de capulŭ lorŭ, ţi-se suie'n capŭ.

Despre o altă năsdrăvăniă unguréscă sĕvêrşită în acéstă comună, o sĕ vĕ scriu cu altă ocasiune.

Scaevola.

Literatură.

A apărutŭ:

„Pedagogulŭ românŭ“, organŭ pentru trebuinţele învĕţătorilorŭ. Apare odată pe lună cu conlucrarea mai multorŭ învĕţătorĭ şi amicĭ ai învĕţătorilorŭ. Redactorŭ *Ionŭ Sîmu* învĕţătorŭ. Anulŭ VI Nr. 1 Cuprinsulŭ: Către P. T. Lectorĭ. — Epistola deschisă, de At. Marienescu. — Planulŭ de învĕţămêntŭ. — Şcóla şi progresulŭ.— Instrucţiunea geografiei. — Fröbel. — Din viéţa învĕţătorilorŭ şi şcolară.

„Pedagogulŭ românŭ“ apare în Reşiţa (Resitza) com. Caraşŭ-Severinŭ, în broşură, formatŭ 8⁰ mare, cu 24 paginĭ. Abonamentulŭ pe unŭ semestru 1 fl. solvitŭ înainte.

Cununiă. D-lŭ *Dr. Aureliu Novacŭ*, advocatŭ în Biserica Albă, s'a cununatŭ erĭ, 27 Augustŭ n., cu d-ra *Ludmila Bies* de acolo.

DIVERSE.

Unŭ ciclonŭ. O depeşă a consulului Statelorŭ-Unite la insula Martinica a anunţatŭ alaltăeri la departamentulŭ statelorŭ din Vashingtonŭ, că unŭ violentŭ uraganŭ s'a întêmplatŭ la Fort-de-France. Tóte bastimentele carĭ erau în portŭ au fostŭ distruse; tóte casele au suferitŭ mari vĕtămărĭ. Mai multe persóne au muritŭ. In sfîrşitŭ étă durerósele amănunte pe carĭ le dă depeşile oficiale: In séra de 19 Aug. st. n. (7 Aug. st. v.) între şepte şi optŭ óre, unŭ ciclonŭ s'a abătutŭ asupra oraşului, dĕrîmândŭ casele, distrugênd recoltele şi pricinuindŭ în drumulŭ seu accidentele cele mai grave. La Port-au-Prince douĕ-spre-ḑece persóne au fostŭ omorîte, unŭ pavilionŭ alŭ spitalului s'a dărîmatŭ, strivindŭ sub dărîmăturile lui doi soldaţĭ. Câmpulŭ Balata a fostŭ cu desĕvîrşire distrusŭ; şepte soldaţĭ au fostŭ gravŭ răniţĭ. Invĕlişurile casarmelorŭ au fostŭ luate de vêntŭ şi aruncate la distanţe marĭ, şi trupele au trebuitŭ sĕ se mute la Port-Saint-Louis. La Lamantin se socotescŭ ḑece morţĭ şi şepte răniţĭ: la Saint-Pierre cincĭ morţĭ; la Diviere, doi; la François, şase-spre-ḑece; la Trinite ḑece. Unŭ vaporŭ alŭ companiei Gerard a fostŭ pierdutŭ. Câtŭ pentru vasele carĭ se aflau în radă la Saint-Pierre ele suntŭ tóte pe uscatŭ, cele mai multe pórtă nume francese. Pierderile materiale suntŭ considerabile. Guvernulŭ adaugă, că de la 1711 n'a fostŭ la Martinica desastru atâtŭ de lamentabilŭ.

Necrologŭ. Véduva Ana Scurtu născ. Popu, după unŭ morbŭ greu şi îndelungatŭ, a rĕposatŭ în Blaşiu la 26 Augustŭ n. c. în alŭ 66 anŭ alŭ vieţei.

Fiă'i ţĕrîna uşóră!

Proprietarŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.
Redactorŭ responsabilŭ interimalŭ:
Gregoriu Maiorŭ.

---

cele mai multe suntŭ copii schimbate de pe originale aşa d. e., décă originalulŭ era muntenescŭ copietorulŭ transilvăneanŭ sau munteanŭ potrivea copia confosmŭ graiului ţĕrei sale şi vice versa.

Ce se ţine de textele din literatura populară scrisă, acestea suntŭ representate într'unŭ numĕrŭ destulŭ de mare, astfelŭ, încâtŭ dênsele servă ca o complectare a *„Literaturei populare române“* publicată de Gasterŭ.

In ce privesce *Cronica lui Ureche*, mĕ mirŭ, că d-nulŭ Gaster se mai îndoesce, décă a scris'o Nestorŭ séu Grigore?! In urma doveḑilorŭ ce le-a adusŭ d-lŭ Aronŭ Densuşianu, valorosulŭ profesorŭ alŭ Universităţii din Iaşĭ nu mai încape nicĭ o îndoélă, că Nestorŭ este autorulŭ.

Ce se atinge de stabilirea timpului, când a scrisŭ *Eustratie, Simonŭ Dascalulŭ* şi alţii cronicarĭ, datele suntŭ greşite. Partea acésta a cronicarilorŭ este multŭ mai profundŭ şi mai bine studiată în *„Istoria limbei şi literaturei române“* de d-lŭ Densuşianu.

Introducerea se sfîrşesce cu o schiţă gramaticală, unde se tractéză flexiunea limbei literare arhaice şi dialectale. La formele arhaice, dialectale (macedonene şi istriene), séu escepţionale suntŭ însemnate tóte lucrurile, din crestomatiă unde se găsescŭ.

In fine, la sfîrşitulŭ vol. II, se află glosarulŭ româno francesŭ, în care găsimŭ tóte cuvintele şi formele, ce ob vinŭ în ambele volume. Aci aflămŭ, grupate la unŭ locŭ, tóte formele dialectale şi arhaice împreună cu cele moderne şi regulate, resumândŭ istoria întrégă a fiăcărui cuvêntŭ dela 1550 până astăḑĭ.

Terminândŭ acésta privire fugitivă asupra crestomatielorŭ române, nu putemŭ, de câtŭ sĕ recomandămŭ fiă-cărui iubitorŭ de literatura română, ca sĕ cetéscă acéstă carte importantă a d-lui Gaster, spre a paté urmări atâtŭ nascerea şi propăşirea literaturei românescĭ, câtŭ şi mersulŭ treptatŭ alŭ desvoltărei limbei românescĭ.

Romulus Ionaşcu.

Cursulŭ pieţei Braşovŭ.

din 28 Augustŭ st. n. 1891.

Bancnote românescĭ	Cump.	9.33	Vênd.	9.40
Argintŭ românescŭ	„	9 27	„	9.35
Napoleon-d'orĭ	„	9.34	„	9.40
Lire turcescĭ	„	10.48	„	10.53
Imperialĭ	„	9.46	„	9.51
Galbinĭ	„	5.55	„	5.60
Scris. fonc. „Albina" 6%		101.—	„	—.—
„ „ „ 5%	„	99.50	„	100.—
Ruble rusescĭ	„	115.—	„	—.—
Mărcĭ germane	„	57.65	„	58.10

Discontulŭ 6—8% pe anŭ.

Cursulŭ la bursa din Viena.

din 26 Augustŭ a. c. 1891

Renta de aurŭ 4%	102.95
Renta de hârtiă 5%	100.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare aurŭ	117.—
dto argintŭ	98.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [1-ma emisiune]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare [2-a emisiune]	—.
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ungare (3-a emisiune)	112.—
Bonurĭ rurale ungare	90 40
Bonurĭ croato-slavone	104.70
Imprumutulŭ cu premiulŭ unguresců	139.75
Despăgubirea pentru dijma de vinŭ unguresců	—.—
Losurile pentru regularea Tisei şi Seghedinului	130.30
Renta de argintŭ austriacă	90.20
Renta de hârtiă austriacă	90.05
Renta de aurŭ austriacă	111 —
Losurĭ din 1860	135.75
Acţiunile băncei austro-ungare	1007.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar.	319.50
Acţiunile băncei de creditŭ austr.	271.75
Galbenĭ împĕrătescĭ	5.62
Napoleon-d'orĭ	9.39
Mărcĭ 100 imp. germane	58.05
Londra 10 Livres sterlinge	117.95

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Rugăm pe d-nii abonaţĭ ca la reînoirea prenumeraţiunei sĕ binevoiască a scrie pe cuponulŭ mandatului postalŭ şi numerii de pe făşia sub care au primitŭ ḑiarulŭ nostru până acuma.

Domnii, ce se aboneză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

ABONAMENTE

la

„GAZETA TRANSILVANIEI"

Preţulŭ abonamentului este:

Pentru Austro-Ungaria:

Pe trei lunĭ . . . . 3 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 6 fl. —
Pe unŭ anŭ . . . . 12 fl. —

Pentru România şi străinătate:

Pe trei lunĭ . . . . 10 fr.
Pe şése lunĭ . . . . 20 fr.
Pe unŭ anŭ . . . . 40 fr.

Abonamente la numerele cu data de Duminecă.

Pentru Austro-Ungaria:

Pe anŭ . . . . .2 fl. —
Pe şése lunĭ . . . . 1 fl. —
Pe trei lunĭ . . . . 50 cr.

Pentru România şi străinătate:

Pe anŭ . . . . 8 francĭ.
Pe şése lunĭ . . . . 4 francĭ.
Pe trei lunĭ . . . . 2 francĭ.

Abonamentele se facŭ mai uşorŭ şi mai repede prin **mandate poştale.**

Domnii, carĭ se vorŭ abona din nou, sĕ binevoiéscă a scrie adresa lămuritŭ şi a arăta şi poşta ultimă.

Administraţiunea „Gazetei Transilvaniei."

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniile orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 20 Iulie 1891.

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ accelleratŭ
Viena	10.50	8.—		3.25
Budapesta	8.30	1.50	5.50	9.15
Szolnok	11.38	3.57	9.22	11.19
P. Ladány	2.12	5.51	11.53	12.57
Oradea-mare	3.53	7.06	1.50	2.12
	4.—	7.13	2.24	2.19
Mezö-Telegd	4.39	7.43	3 03	2.49
Rév	5.22	8.18	3.46	3.26
Bratca	5.45		3.57	
Bucia	6.05	8.51	4.29	
Ciucia	6.31	9.07	4.55	4.21
Huedin	7.12	9.37	5.34	4.55
Stana	7.29		5 51	
Aghiriş	7.49		6.12	
Ghirbău	8.01		6.25	
Nădĕşel	8.14		6.39	5.47
Cluşiu	8.29	10.37	6.56	6.—
	8.46	11.10	8 20	6.18
Apahida	9.03	11.28	8 45	6.34
Ghiriş	10.12	12.38	10.21	7.34
Cucerdea	10 37	1.14	11.09	7.57
Uióra	10.56	1.21	11.17	
Vinţul de sus	11.04	1.29	11.26	
Aiudŭ	11.28	1,54	11.54	8.22
Teiuşŭ	11.45	2.13	12.18	8.38
	12.13		12.58	8.43
Crăciunelŭ	12.44		1.34	
Blaşiu	12.59		1.51	9.14
Micăsasa	1.35		2.29	
Copşa mică	1.51		2.48	9 48
	2.12		3.03	9.50
Mediaşŭ	2.31		3.26	10.06
Elisabatopole	3.04		4.07	10 28
Sighişóra	3 46		4.49	11.04
Haşfaleu	4.04		5.35	11.19
Homorodŭ	5.26		7.23	12.27
Augustinŭ	6.10		8.09	12.58
Apaţa	6.41		8.43	1.15
Feldióra	7.17		9.18	1.35
Braşovŭ	8.—	Tren de persóne	10.05	2.09
		12.20		2.19
Timişŭ		1.41		3.01
Predealŭ		2.26		3.31
Bucuresci		8.50		9.30

Predealŭ—Budapesta

	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Bucuresci	7.35		8.50	
Predealŭ	1.12		5.16	
Timişŭ	1.42		5.57	
Braşovŭ	2.18	4.20	6.58	
	2.48	5.07		7.23
Feldióra	3.19	5.42		8.03
Apaţa	3.40	6.09		8.37
Augustinŭ	3.56	6.55		9.04
Homorodŭ	4.29	8.23		9.46
Haşfalĕu	5.34	8.53		11.03
Sighişóra	5.54	9.31		11.29
Elisabetopole	6.21	10.09		12.06
Mediaşŭ	6.42	10.31		12.37
Copşa mică	6 55	10.47		12.53
	6.57	11.06		1.18
Micăsasa		11.42		1.39
Blaşiu	7.31	11.57		2.13
Crăciunelŭ		12.28		2.27
Teiuşŭ	8.—	1.08	1.25	2.49
	8.07	1.35	1.50	3.47
Aiudŭ	8.24	2.05	2.12	4.07
Vinţul de sus		2.13	2.19	4.28
Uióra		2.31	2.39	2.34
Cucerdea	8.54	3.18	3.15	4.52
Ghirişŭ	9.23	4.45	4.32	5.26
Apahida		5.14		6.34
Cluşiu	10.45	6.08	4.53	6 52
	11.01	6.29	5.30	7.40
Nădăşelŭ		6.47	5.47	8.—
Ghîrbău				8.15
Aghireşŭ		7.02	6 11	8.29
Stana	12.17	7.28		8.53
B. Huiedin	12.47	7.47	6.43	9.12
Ciucia		8.25	7.12	9.51
Bucia		8.51		10.06
Bratca	1.26	9.10	7.51	10.23
Rév		9.30		10.42
Mezö-Telegd	1.52	10.07	8.17	11.17
Oradea mare	2.18	10.44	8.42	11.51
	2.25	11.04	8.47	12.09
P. Ladány	3.46	1.16	10.09	2.24
Szolnok	5.26	3.31	11.51	4.47
Budapesta	7.30	6.35	1.55	8.40
Viena	1.40	1.40	7.20	6.05

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Viena	10.50	8.—	3.25
Budapesta	8.15	1.50	9.50
Szolnok	11.14	3.57	1.05
Aradŭ	3.45	6.52	5.24
	4.30	T. d. per. 2.20	5 46
Glogovaţŭ	4.42	2.34	5.57
Gyorok	5.03	3.05	6.19
Paulişŭ	5.14	3.23	6.30
Radua Lipova	5.32	3.39	6.48
Conop	5.56		7.12
Bêrzava	6.12		7.27
Soborşinŭ	6.58		8.07
Zamŭ	7.26		8.33
Gurasada	7.52		8.57
Ilia	8.08		9.13
Branicica	8.26		9.29
Deva	8.52		9.53
Simeria (Piski)	9.50		10 19
Orăştia	10.16		10.50
Şibotŭ	10.36		11.16
Vinţ. de josŭ	11.—		11.44
Alba-Iulia	11.26		12.06
Teiuşŭ	11.53		12.38

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ de persón.	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ de persón.
Teiuşŭ	3.09		1.39
Alba-Iulia	3.50		2.19
Vinţ. de josŭ	4.09		2.36
Şibotŭ	4.52		3.03
Orăştia	4.55		3.30
Simeria (Piski)	5.23		4 17
Deva	5.59		4.33
Branicica	6.24		4.55
Ilia	6.49		5 17
Gurasada	7.—		5.28
Zamŭ	7.28		5.53
Soborşinŭ	8.03		6.24
Bêrzava	8 54		7.02
Conopŭ	9.10		7.17
Radna Lipova	9.44	5.14	7.46
Paulişŭ	9.58	6 01	7.57
Gyorok	10.11	6.20	8 08
Glogovaţŭ	10.34	6.49	8.30
Aradŭ	10.46		8.40
	11.18	8.24	9.05
Szolnok	4.15	11.51	2.21
Budapesta	7.20	1 55	5.50
Viena	6.05	7.20	1.40

Simeria (Piski) Petroşeni

Simeria	6.—	10.35	4.22
Streiu	6.35	11.26	4.58
Haţegŭ	7.21	12.23	5.42
Pui	8.06	12.—	6.36
Crivadia	8.47	2.23	7.24
Baniţa	9.21	3.19	8.04
Petroşenĭ	9.45	4.—	8.36

Petroşeni-Simeria (Piski)

Petroşenĭ	6.—	10.50	6.20
Baniţa	6.41	11.40	6.54
Crivadia	7.19	12.19	7.20
Pui	7.57	1.05	7.51
Haţegŭ	8.36	1.54	8 25
Streiu	9.18	2.49	9.01
Simeria	9.52	3.27	9.35

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.15	11.30	7.15
Vinga	7.32	12.47	8.04
Timişóra	8.42	2.04	8.57

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.20	1.11	5.05
Vinga	7.21	2.46	6.40
Aradŭ	8.03	3.50	7.50

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	7.48	10.35	3.40	10.20
Turda	8.08	10.55	4.—	10.44

Turda—Ghirişŭ

Turda	4.50	9 30	2.30	8.50
Ghirişŭ	5.10	9.50	2.50	9.10

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra . . .	4.30	11.25
Odorheiu . . .	7.21	2.11

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu . . .	8 15	3.15
Sighişóra . . .	10.52	6.10

Careii-marĭ—Zelău

Careii-marĭ	5.50
Zelău	11.—

Zelău—Careii-marĭ

Zelău	1.56
Careii-marĭ	6.48

Mureşŭ-Ludoşŭ—Bistriţa

Murĕşŭ-Ludoşŭ	4.—
Ţagu-Budatelicŭ	6.48
Bistriţa	9.59

Bistriţa—Mureşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	1.16
Ţagu-Budetelicŭ	4.15
Murĕşŭ-Ludoşŭ	7.21

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa mică	3.—	10.47	7.10
Şeica-mare	3.31	11.27	7.43
Loamneş	4.15	12.08	8.27
Ocna	4.46	12 38	8.59
Sibiiu	5.10	1.—	9 23

Sibiiu—Copşa-mică

Sibiiu	7.35	4.34	10.17
Ocna	8 02	4.58	10 43
Loamneş	8.30	5 25	11.09
Şeica-mare	9 05	5.55	11.40
Copşa mică	9.34	6.20	12.05

Cucerdea - Oşorheiu - R.-săs.

Cucerdea	2.50	8.20	2.41
Ludoş	3 34	9.11	3.27
Oşorheiu	5.20	11.17	5.14
	5.35		5.36
Regh.-săs.	7.10		7.15

Regh.-săs. - Oşorh.- Cucerdea

Regh.-săs.		8.—	8.15
Oşorheiu		9.35	9.53
	5.21	5.54	10.20
Ludoş	6.58	7.41	12.06
Cucerdea	7.47	8.25	12.50

Simeria (Piski)—Hunedóra

Simeria (Piski)	10.50	4.40	9.16
Cerna	11.13	5.03	9.34
Hunedóra	11.48	5.38	9.58

Hunedóra—Simeria (Piski)

Hunedóra	4 46	2.32	7.22
Cerna	5.11	3 —	7.50
Simeria	5 28	3.20	8.10

Braşov—Zĕrnescĭ

Braşov	5.45	4.55
Zĕrnescĭ	7.26	6.36

Zĕrnescĭ—Braşov

Zĕrnescĭ	8.—	8.20
Braşov	8.24	9.44

Nota: Numerii încuadraţĭ cu linii grôse însemnéză órele de nópte.

Tipografia A. MUREŞIANU, Braşovŭ.